

Kommentarer till BNP-beräkningarna

Fjärde kvartalet 2021

Kommentarer till BNP-beräkningarna

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Nationalräkenskaperna
115 26 Stockholm

Förfrågningar nrinfo@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB

Comments to quarterly and annual GDP

Producer Statistics Sweden,
National accounts
SE-115 26 Stockholm, Sweden

Enquiries nrinfo@scb.se

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Comments to quarterly and annual GDP .

URN:NBN:SE:SCB-2019 NR01TI1901_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Innehåll

Sammanfattning	3
Exporten höjde BNP-tillväxten.....	3
Exporten drev BNP-utvecklingen	3
Uppgång i produktionen inom näringslivet	4
BNP per capita ökade med 4,5 procent	5
Offentlig konsumtion	7
Konsumtionen i offentliga myndigheter ökade	7
De statliga konsumtionsutgifterna ökade.....	7
Minskad konsumtion inom regionerna.....	8
Kommunernas konsumtion ökade	8
Inkomster och sparande	9
Hushållens sparande fortsatte minska.....	9
Hushållens konsumtion fortsatte öka	10
Hushållens skuldkvot vände uppåt igen	10
Underskott i de offentliga finanserna	11
Avstämning	13
Avstämning av fjärde kvartalet 2021	13
Extremvärden i säsongrensningen.....	15
Revideringar	16
Revideringar av produkträkskaperna (BNP).....	16
Arbetskostnader reviderade åren 2017-2021	20
Revideringar av sektorräkenskaperna	20
Revidering av de offentliga finanserna	20
Tidsserie BNP-revideringar.....	21
Nationalräkskapernas hantering av AKU:s tidsseriebrott	22

Sammanfattning

Exporten höjde BNP-tillväxten

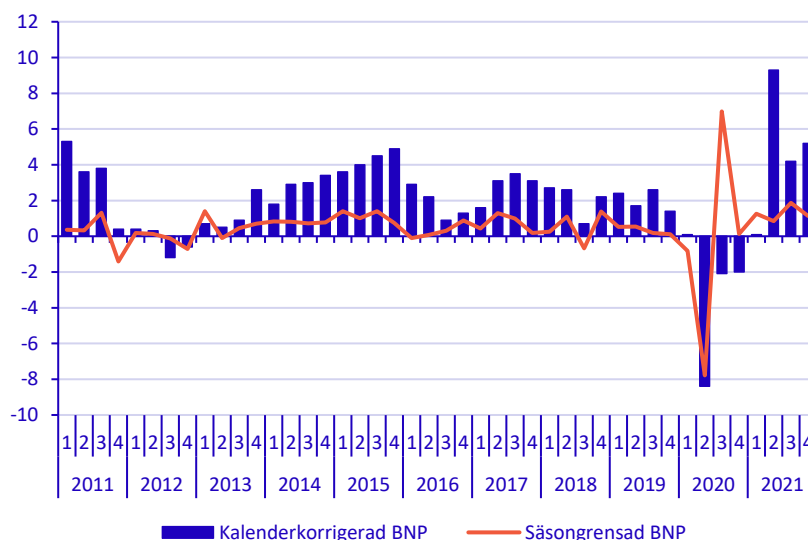
BNP ökade med 1,1 procent under det fjärde kvartalet. Det var främst export och hushållskonsumtion som bidrog till uppgången. Uppgången i BNP fjärde kvartalet följer på fem kvartal med tillväxt.

Sveriges BNP steg med 1,1 procent fjärde kvartalet, säsongrensad och jämfört med kvartalet innan. Mätt i kalenderkorrigerade tal och jämfört med fjärde kvartalet föregående år ökade BNP med 5,2 procent. För helåret 2021 var det en uppgång på 4,8 procent.

BNP-indikatorn som publicerades den 28 januari visade en BNP-utveckling för fjärde kvartalet på 1,4 procent i säsongrensad kvartalstakt och 6,2 procent i kalenderkorrigerad årstakt.

I beräkningarna för fjärde kvartalet har det inte gjorts några särskilda justeringar relaterade till coronapandemin förutom för beräkning av delar av den offentliga förvaltningen. Dessa beskrivs i avsnitten för offentlig konsumtion och offentliga finanser.

BNP, procentuell förändring, säsongrensad och jämförd med kvartalet innan respektive kalenderkorrigerad och jämförd med motsvarande kvartal året innan

Exporten drev BNP-utvecklingen

Exporten växte för andra kvartalet i rad. Exporten ökade med 3,4 procent fjärde kvartalet och bidrog med 1,5 procentenheter till BNP-tillväxten. Tjänsteexporten ökade för andra kvartalet i rad. Tjänsteexporten ökade med 4,1 procent och bidrog till BNP-tillväxten med 0,5 procentenheter. Det var främst exporten av övriga tjänster och

av utländsk konsumtion i Sverige som bidrog till uppgången. Varuexporten ökade med 3,1 procent fjärde kvartalet vilket följer på två svaga kvartal. Varuexportens uppgång drevs främst av uppgång i investeringsvaror och icke-varaktiga konsumtionsvaror. Importen fortsatte upp och ökade med 2,4 procent. Både varu- och tjänsteimporten ökade och höll sammantaget tillbaka BNP-tillväxten med 1,0 procentenheter. Tjänsteimporten steg med 2,5 procent och det är framförallt svensk konsumtion utomlands och övriga tjänster som bidrog till uppgången. Men även importen av datatjänster ökade. Importen av varor ökade med 2,3 procent där samtliga delar utom importen av energi gick uppåt. Sammantaget bidrog exportnettot med 0,6 procentenheter till BNP-tillväxten.

Hushållskonsumtionen ökade med 1,4 procent¹. Det var framförallt konsumtionen av fritid och underhållning som bidrog positivt och som höjde hushållskonsumtionen med 1,1 procentenheter. Även den svenska konsumtionen utomlands samt kläder och skor, som ökade med 10 respektive 13 procent, bidrog till uppgången. Samtidigt minskade konsumtionen av alkohol och tobak, kommunikation, utbildning och hotell och restaurangtjänster.

Lagerinvesteringarna drog ned BNP-tillväxten med 0,1 procentenheter.

Fasta bruttoinvesteringar minskade med 0,1 procent jämfört med tredje kvartalet 2021. Nedgången följer på fem kvartal med tillväxt. Fasta bruttoinvesteringar påverkade i princip inte BNP och har passerat nivån före pandemin. Investeringar i maskiner steg med 0,7 procent och drog upp de fasta bruttoinvesteringarna med 0,2 procentenheter. Bostadsinvesteringarna ökade med 1,1 procent och bidrog med 0,2 procentenheter. Uppgången i bostäder följer på sex kvartal med positiv tillväxt. Investeringar i övriga byggnader och anläggningar höll tillbaka uppgången och minskade med 4,4 procent. På branschnivå ökade varuindustrin sina investeringar med 5,2 procent medan tjänstebranscherna minskade sina investeringar med 2,4 procent. Bland varubranscherna var det främst tillverkningsindustrins investeringar som utvecklades starkt. De offentliga myndigheternas investeringar minskade med 1,0 procent.

Den offentliga konsumtionen ökade med 0,3 procent det fjärde kvartalet. Det var främst statens konsumtion som bidrog till uppgången. Statens konsumtion ökade med 1,0 procent medan kommunernas konsumtion var oförändrade.

Uppgång i produktionen inom näringslivet

Produktionen inom näringslivet ökade med 1,3 procent säsongrensat. Tjänsteproduktionen ökade med 1,7 procent medan varuproduktionen

¹ Avser hushållens konsumtion exklusive konsumtionen inom hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

ökade med 0,3 procent. Produktionen i offentliga myndigheter minskade med 0,1 procentenheter. Bland tjänstebranscherna var det en bred uppgång. Hotell och restaurang samt juridiska och ekonomiska tjänster sticker ut och ökar med 5,1 respektive 3,3 procent. Inom varuproduktionen var det en mer splittrad bild. Tillverkningsindustrin ökade med 0,7 procent medan byggbranschen ökade med 0,1 procent.

Antalet arbetade timmar i näringslivet var oförändrade vilket innebär att arbetsproduktiviteten i näringslivet ökade med 1,3 procent. Antalet arbetade timmar för hela ekonomin minskade med 0,1 procent medan sysselsatta var oförändrade. I samband med denna publicering har arbetade timmar reviderats för de tre första kvartalen 2021. Mer information om detta återfinns i avsnittet *Nationalräkenskapernas hantering av AKU:s tidsseriebrott*.

I den kraftiga uppgången i ekonomin följde inte förbrukningen med produktionen vilket gjorde att förädlingsvärdet ökade mer än produktionsvärdet fjärde kvartalet 2021 jämfört med fjärde kvartalet föregående år.

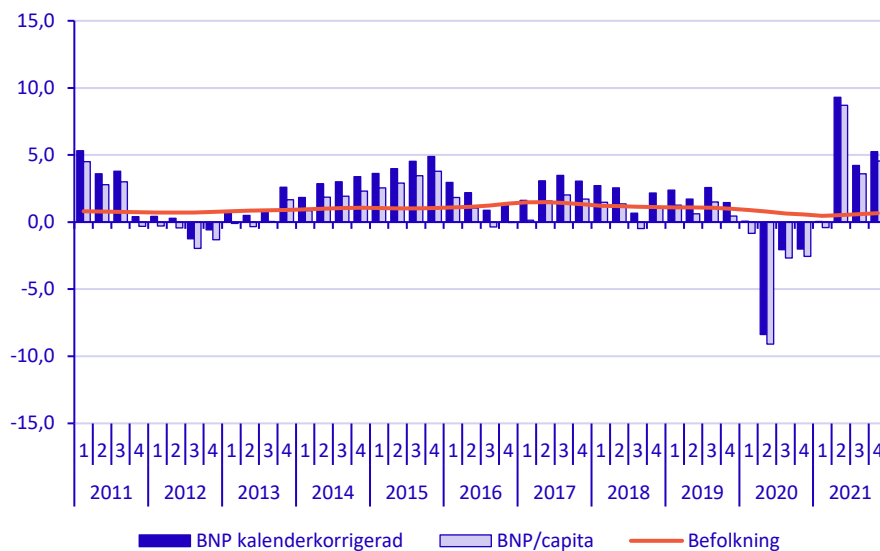
Bidrag till säsongrensad BNP-utveckling, procentenheter

	2020 Kv3	2020 Kv4	2021 Kv1	2021 Kv2	2021 Kv3	2021 Kv4
Hushållens konsumtion	2,1	0,2	0,9	0,7	1,1	0,6
Offentlig konsumtion	0,5	0,2	0,3	0,1	0,0	0,1
Fasta bruttoinvesteringar	1,4	0,2	0,3	0,8	0,3	0,0
Lagerinvesteringar	0,4	-1,2	0,5	-0,1	1,1	-0,1
Export	5,9	2,4	0,2	-0,3	0,3	1,5
Import	-3,3	-1,7	-0,9	-0,4	-1,0	-1,0
Exportnetto	2,6	0,7	-0,8	-0,7	-0,7	0,6
BNP	7,0	0,1	1,3	0,8	1,9	1,1

BNP per capita ökade med 4,5 procent

BNP per capita ökade med 4,5 procent fjärde kvartalet jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Genomsnittet sedan 2011 uppgår till 1,0 procent. Befolkningen ökade med 0,7 procent under det fjärde kvartalet samtidigt som kalenderkorrigerad BNP ökade med 5,2 procent.

Procentuell ökning i volym för kalenderkorrigerad BNP och BNP per capita

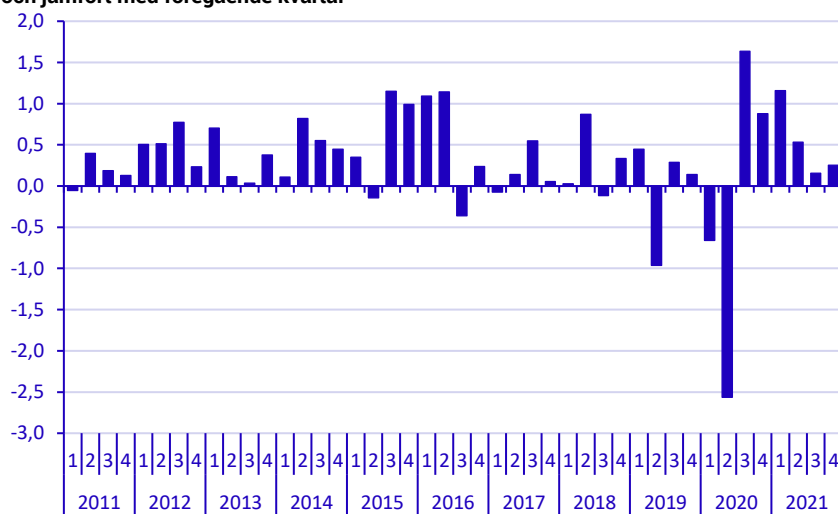

Offentlig konsumtion

Konsumtionen i offentliga myndigheter ökade

Den offentliga konsumtionen ökade med 0,3 procent fjärde kvartalet, säsongrensats och jämfört med föregående kvartal. Det är staten och kommunernas konsumtion som bidrar till ökningen.

Offentliga myndigheters konsumtionsutgifter, volymförändring procent, säsongrensats och jämfört med föregående kvartal

Den offentliga konsumtionen ökade med 0,3 procent fjärde kvartalet, säsongrensats och jämfört med föregående kvartal. Uppgången bygger på en ökad konsumtion i staten och kommunerna. Konsumtionen i regionerna minskade. Påverkan av coronapandemin kvarstod även under fjärde kvartalet särskilt gällande vaccineringsarna i regionerna.

Bidrag till den offentliga konsumtionen och volymutveckling per myndighet fjärde kvartalet 2021, bidrag i procentenheter och volymförändring i procent, säsongrensats och jämfört med föregående kvartal

Myndighet	Volymutveckling	Bidrag	Genomsnittlig Volymutveckling*
Staten	1,0	0,3	0,3
Regioner	-0,8	-0,2	0,3
Primärkommuner	0,5	0,2	0,3
Totalt offentliga myndigheter	0,3	0,3	0,3

*Avser åren 2012-2021

De statliga konsumtionsutgifterna ökade

Statens konsumtionsutgifter ökade med 1 procent det fjärde kvartalet, säsongrensats och jämfört med föregående kvartal. Produktionsvärdet ökade med 0,8 procent jämfört med föregående kvartal.

Förbrukningskostnader ökade med 1,6 procent medan arbetskostnaderna var oförändrad jämfört med föregående kvartal.

Utgifter för sociala naturaförmåner minskade med 4,3 procent. Antalet arbetade timmar ökade med 0,2 procent medan antalet sysselsatta ökade med 0,1 procent.

Minskad konsumtion inom regionerna

Regionernas konsumtion minskade med 0,8 procent under fjärde kvartalet. Produktionsvärdet minskade med 1,4 procent. Sociala naturaförmåner ökade med hela 1,1 procent, där inköp av vårdtjänster från privata vårdgivare och läkemedelsförmånen ingår. Arbetade timmar minskade med 0,4 procent jämfört med föregående kvartal medan antalet sysselsatta ökade med 0,3 procent.

Regionernas individuella produktion beräknas med volymindex utifrån antalet vårdtillfällen. Antalet coronavaccinationer ökade medan antalet coronapatienter minskade jämfört med det andra kvartalet.

Kommunernas konsumtion ökade

Kommunerna står för ungefär hälften av de totala offentliga konsumtionsutgifterna där utbildning och socialt skydd är de största utgiftsposterna. Konsumtionen ökade med 0,5 procent det fjärde kvartalet jämfört med föregående kvartal. Det var främst en starkare förbrukning som bidrog till uppgången. Arbetade timmar minskade med 0,7 procent medan antalet sysselsatta var oförändrade.

Kommunernas individuella produktion beräknas med volymindex utifrån antalet barn och elever i förskola och skola samt antalet vårdtagare inom socialt skydd.

Under fjärde kvartalet hade pandemin mindre påverkan på produktionen. En ökad frånvaro i förskolan gjorde att volymindexet justerades nedåt.

Inkomster och sparande

Hushållens sparande fortsatte minska

Hushållens² disponibla inkomster fortsatte att öka fjärde kvartalet medan deras sparande minskade.

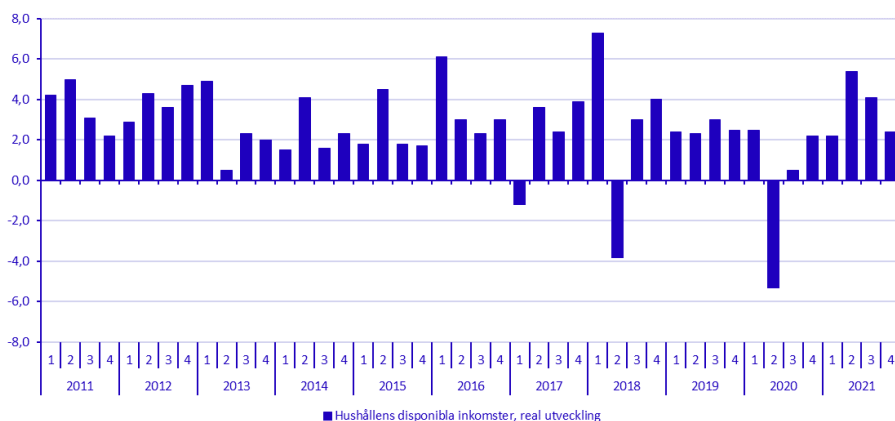
Utvecklingen beskrivs i faktiska termer och i jämförelse med motsvarande kvartal föregående år om inget annat anges.

Fjärde kvartalet 2021 ökade hushållens disponibla inkomster med 5,2 procent och uppgick till 633 mdkr. Ersättning till anställda stod bakom en stor del av ökningen där egentliga löner ökade med 6,6 procent medan sociala avgifter ökade med 7,6 procent.

Kapitalnettot ökade med 11,2 procent fjärde kvartalet och det beror främst på att utgifterna minskade med 22,6 procent medan inkomsterna ökade. Transfereringskostnaderna fortsatte att öka i högre grad än transfereringsintäkterna.

Rensat för prisökningar växte disponibel inkomst med 2,4 procent jämfört med samma kvartal 2020.

Hushållens disponibla inkomster, real procentuell utveckling jämfört med motsvarande kvartal föregående år

² Alla uppgifter avser de Egentliga Hushållen, sektor 14. Tidigare har fördjupningstexten fokuserat på hushållssektorn (hushåll inklusive HIO S14+S15) eftersom denna definition förekommer vid internationella jämförelser av hushållens variabler.

Inkomster och utgifter för hushållen, löpande priser, miljarder kronor

	2021 Kv4	Förändring mot 2020 Kv4
Egentliga löner	539	6,6%
Sociala Avgifter, tillgång	110	7,6%
Driftsöverskott egna hem	9	-34,8%
Sammansatt förvärvsinkomst	34	26,9%
Kapitalinkomster	69	6,6%
Kapitalutgifter	7	-22,6%
Primärinkomstsaldo	754	7,1%
Transfereringsinkomster	241	3,3%
Sociala förmåner, tillgång	210	1,4%
Andra löpande transfereringar, tillgång	32	18,0%
Transfereringsutgifter	362	7,7%
Inkomst- och övr. löpande skatter	205	7,0%
Sociala Avgifter, användning	132	9,8%
Andra löpande transfereringar, användning	26	3,6%
Disponibel inkomst	633	5,2%

Hushållens konsumtion fortsatte öka

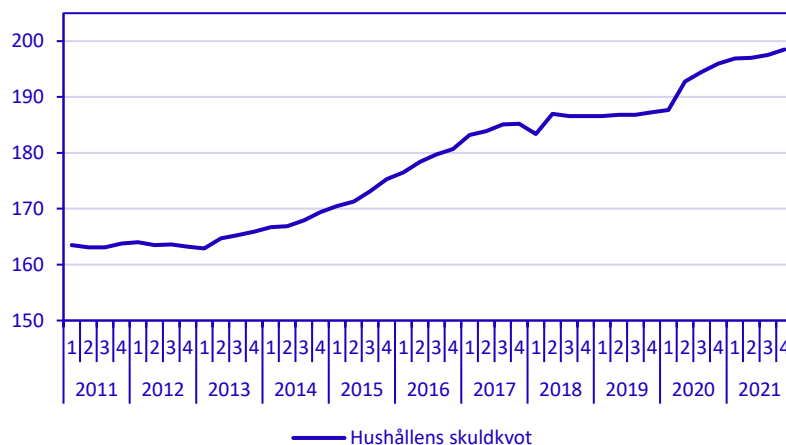
Hushållens konsumtionsutgifter steg med 11,3 procent i löpande priser. Hushållen minskade sitt sparande med 24 mdkr jämfört med samma period föregående år och landade på en nivå av 72 mdkr.

Hushållens skuldkvot vände uppåt igen

Hushållens skuldkvot, mätt som låneskuld som andel av de egentliga hushållens disponibla inkomster, ökade med 2,5 procentenheter fjärde kvartalet jämfört med samma kvartal 2020. Skuldkvoten uppgick fjärde kvartalet till 198,5 procent.

Hushållens sparkvot mätt mot disponibla inkomster fortsatte att sjunka fjärde kvartalet med 4,3 procentenheter till 10,6 procent.

De egentliga hushållens skuldkvot, procent

Underskott i de offentliga finanserna

Finansiellt sparande för total offentlig förvaltning redovisade ett underskott fjärde kvartalet. Det uppgick till 23,7 mdkr. Vilket kan jämföras med ett underskott på 59,2 mdkr året före. Det förbättrade sparandet förklaras av högre skatteinkomster, samt att ett antal utgifter minskat. Underskott noterades även för helåret 2021, om än betydligt mindre än föregående år.

Staten fortsatte redovisa underskott till följd av utgifter i spåren av pandemin. Däremot inte på samma sätt som under 2020. Det förbättrade sparandet fjärde kvartalet berodde både på ökade skatteinkomster samtidigt som ett antal utgifter minskat. Helåret slutade också med ett underskott, dock betydligt mindre än året före. Sociala trygghetsfonders sparande visade ett litet positivt sparande sista kvartalet, och helåret slutade på plus.

Kommunerna redovisade underskott fjärde kvartalet. Ökningen av inkomstskatter och statsbidrag motsvarade inte de fortsatt höga konsumtions- och investeringsutgifterna. Sparandet förbättrades jämfört med ett år tidigare och sett till helåret förbättrades sparandet tillräckligt för att summera till ett överskott. För regionerna var underskottet något större än året före. För helåret redovisades ett överskott som var några miljarder högre än året före. Framför allt till följd av ökningen för inkomstskatter och statsbidrag.

Bedömningen är att utbetalda coronastöd uppgick till 22 mdkr under fjärde kvartalet, vilket var lägre än tidigare under pandemin. Från pandemins inledning till och med fjärde kvartalet är bedömningen att 294 mdkr betalats ut i olika direkta stödåtgärder.

Finansiellt sparande inom offentlig förvaltning, miljarder kronor (avrundat)

	2021kv1	2021kv2	2021kv3	2021kv4
Offentlig förvaltning	-24,4	26,5	-1,9	-23,7
Statlig förvaltning	-49,3	0,1	-7,5	-4,8
Sociala trygghetsfonder	-1,8	8,4	-0,6	0,6
Kommuner	16,4	9,8	2,4	-18,2
Regioner	10,3	8,3	3,9	-1,2

Avstämning

Avstämning av fjärde kvartalet 2021

För att redovisa ett entydigt resultat för BNP görs en avstämning av beräkningarna från produktions- och användningssidan. Det innebär att den ena sidan justeras nedåt och den andra sidan uppåt. Innan avstämningen, och alltså innan den slutliga restposten (skillnaden mellan produktions- och användningssidan) är klar, har beräkningsresultaten analyserats och eventuella bedömningskorrigeringar gjorts. Därefter görs en modellbaserad justering av beräkningen från produktionssidan för att ta hänsyn till förändringar i inputkoefficienten; det vill säga förbrukningens andel av produktionen. Justeringen skattas med stöd av data avseende ingående och utgående moms samt import och export som baseras på momsregistret. Därefter stäms produktions- och användningssidan av med samma belopp, med 50 procent på produktionssidan och 50 procent på användningssidan.

Förbrukningens andel av produktionen minskade fjärde kvartalet vilket ledde till en justering och höjde produktionssidan med 7,6 miljarder, vilket bidrog till att höja BNP-utvecklingen från produktionssidan med 0,6 procentenheter i årstakt.

Efter bedömningskorrigeringen på produktionssidan gjorts, visade beräkningarna av fjärde kvartalet i utgångsläget en skillnad på 1,9 procentenheter mellan användning och tillförsel i ekonomin. De senaste tio åren har skillnaden i genomsnitt varit cirka 1,0 procentenheter. Före avstämning visade det statistiska underlaget en BNP-tillväxt från användningssidan på 4,7 procent medan produktionssidan visade en BNP-tillväxt på 6,6 procent, jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Detta ledde till en avstämd BNP på 5,7 procent.

I föregående års prisnivå var produktionen 25,1 mdkr högre än användningen. I löpande priser var diskrepansen 47,7 mdkr. Med den ovan nämnda avstämningsprincipen på kvartal justerades användningssidan upp med 12,5 mdkr i fasta priser medan produktionssidan justerades ned med samma belopp. I löpande priser var det i utgångsläget en större diskrepans mellan de två sidorna. En riktlinje vid avstämningen i löpande priser är att låta kvarvarande skillnader i restposten i löpande priser påverka de avstämnings som görs på produktionssidan och näringslivets förädlingsvärden. Argumentet bygger på att det saknas information om insatsförbrukningens prisutveckling och att detta leder till osäkerhet gällande prisutvecklingen av i synnerhet näringslivets förädlingsvärden. I praktiken innebär detta att avstämningsarna beslutas i flera steg. Först bestäms korrigeringarnas storlek och allokering i föregående års

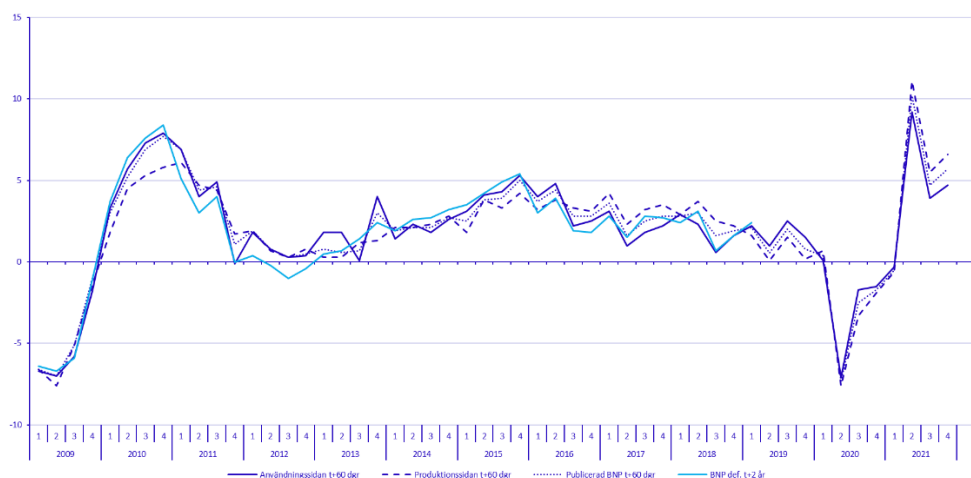
prisnivå och motsvarande korrigerings görs även i löpande priser. Återstående differens i löpande priser fördelas sedan ut på näringslivets förädlingsvärden. Sammanlagt justerades användningssidan upp med 12,5 mdkr i löpande priser och produktionssidan justerades ned med 35,2 mdkr.

Vilka delar som har justerats samt storleken på korrigeringsarna framgår av tabellen nedan. Där syns även utvecklingstalen för försörjningsbalansens och produktionens olika delkomponenter, samt volymförändringen mellan den första sammanställningen i nationalräkenskapernas databas och det nu publicerade resultatet. Den första versionen innehåller beräkningar baserade på det primära underlaget med justeringar för definitionsskillnader mellan nationalräkenskaperna och primärmaterialet. I detta läge har eventuella kompletteringar eller korrigerings av primärkällorna förts in, inklusive justeringen av produktionssidan. Den differens som kvarstår och som redovisas i tabellen är de avstämningskorrigeringsarna som har gjorts för att få beräkningarna från produktions- respektive användningssidan att visa samma BNP.

Avstämning fjärde kvartalet 2021, faktisk volymutveckling samt i fasta (FP) och löpande priser (LP)

	Första	Publicerad	Förändring procentenhet	Korr mdkr FP	Korr mdkr LP
Hushållens konsumtionsutgifter	8,1	8,3	0,2	1,0	1,0
Offentliga konsumtionsutgifter	2,1	2,1	0,0	-	-
Fasta bruttoinvesteringar	5,1	5,8	0,7	2,5	2,5
Lager (effekt på BNP-förändring)	1,5	1,6	0,1	1,5	1,5
Export varor	4,1	4,6	0,5	2,3	2,3
Export tjänster	4,9	5,7	0,8	1,5	1,5
Import varor	8,3	7,7	-0,6	-2,3	-2,3
Import tjänster	13,6	12,8	-0,8	-1,5	-1,5
BNP från användningssidan	4,7	5,7	1,0	12,5	12,5
Förädlingsvärde gruv- och tillv.industri	5,3	3,9	-1,4	-2,4	-6,6
Förädlingsvärde övrig varuproduktion	3,5	2,0	-1,5	-1,8	-5,1
Förädlingsvärde tjänsteproduktion	9,6	8,3	-1,3	-8,4	-23,4
Förädlingsvärde off.myndigheter	2,0	2,0	0,0		
Produktskatter och produktsubventioner	6,1	6,1	0,0		
BNP från produktionssidan	6,6	5,7	-1,0	-12,5	-35,2

Grafen nedan visar utvecklingen före avstämningsarna för BNP från produktionssidan respektive BNP från användningssidan. Utvecklingstalen som visas är de som resulterat från första beräkningen av respektive kvartal. I grafen visas också den avstämda BNP-utvecklingen från första publicering av respektive kvartal samt de definitiva beräkningarna som publiceras efter cirka två år.

Extremvärden i säsongrensningen

En säsongrensad series utseende över tiden påverkas mycket av eventuella förekomster av extremvärden (så kallade outliers). En förekomst av ett extremvärde påverkar kraftigt det säsongrensade värdet för det kvartal där extremvärdet uppkommit, men även angränsande kvartal påverkas. Under framförallt andra och tredje kvartalet 2020 har det förekommit extremvärden i många serier både vad gäller BNP och arbetsinsats.

Säsongrensningen skapar diskrepanser mellan aggregat och dess beståndsdelar. För referensåret och efterföljande år fördelas därför diskrepansen för att uppnå summakonsistens. I beräkningen för de sex senaste kvartalen (kv2 2020 – kv 4 2021) har offentliga myndigheter undantagits från denna fördelning av diskrepansen, som en följd av att metoden bedömdes ge orimliga effekter på dessa serier. Det innebär med andra ord att summakonsistensen är bibehållen men att diskrepansen mellan BNP och huvudaggregaten samt mellan totala respektive sektors timmar har lagts på andra sektorer.

Mer information om extremvärden 2018:1–2021:4 återfinns på www.scb.se/nr0103 under *Fördjupad information*. Information angående revideringar av de säsongrensade serierna återfinns i avsnittet *Revideringar*.

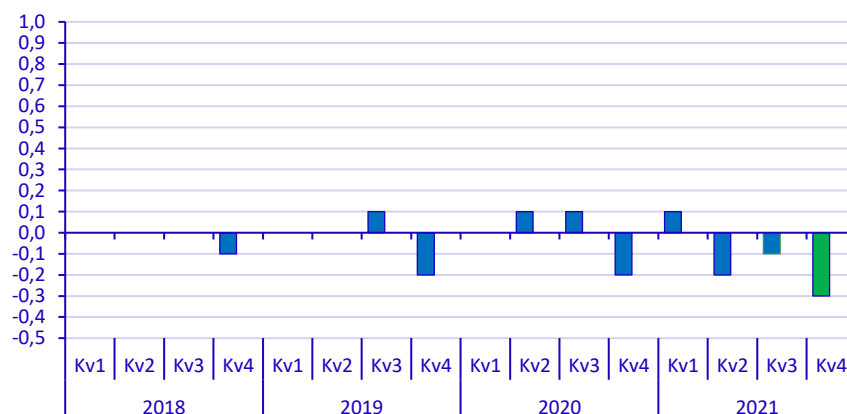
Revideringar

Revideringar av produkträkningarna (BNP)

I samband med publiceringen av fjärde kvartalet publiceras även reviderade uppgifter för kvartalen 2020 samt för första och andra och tredje kvartalet 2021. Detta är i enlighet med nationalräkningarnas revideringspolicy. Kvartalen 2020 har ändrats främst till följd av nya underlag för tjänsteexporten. Därutöver har ett antal mindre revideringar gjorts inom andra områden. För de första tre kvartalen 2021 har uppdaterade underlag tagits in för samtliga områden där sådana funnits tillgängliga.

I diagrammet nedan redovisas reviderad volymutveckling för säsongrensad BNP enligt denna publicering jämfört med föregående publicering. För det kvartal som nu publiceras görs också en jämförelse mot BNP-indikatorn.

Revidering säsongrensad BNP-utveckling vid denna publicering jämfört med föregående publicering, procentenheter. Revidering av BNP-indikatorns preliminära utfall i grönt

De säsongrensade serierna har reviderats både till följd av revideringar i faktiska tal men även som en konsekvens av uppdaterade skattningar av säsongkomponenter. För beräkningen av framförallt andra och tredje kvartalet 2020 har det förekommit extremvärden i ett flertal serier. I och med beräkningen av nya kvartal och revidering av kvartalen 2020 ändras i vissa fall säsongrensningensmodellernas tolkning av dessa extremvärden på ett sätt som ger upphov till revideringar utöver förändringar i faktiska tal.

Revideringar av kvartalen 2020

Försörjningsbalansen för 2020 har i denna publicering främst reviderats som en följd av nya underlag inkommit för tjänsteexporten. Därutöver har mindre uppdateringar och rättningar gjorts inom hushållskonsumtionen, lagerinvesteringarna, varuimporten. Lagerinvesteringarna påverkades också något på grund av att storleken på restposten förändrades till viss del sedan förra publiceringen. Avstämningen på användningssidan lades på lagerinvesteringarna.

De nuvarande utvecklingstalen samt storleken på revideringarna syns i tabellerna nedan.

Försörjningsbalansen

Publicerad volymutveckling kvartalen 2020 jämfört med motsvarande kvartal föregående år samt revideringar i volymutveckling jämfört med föregående publicering

	Volymutveckling, procent					Revidering, procentenheter				
	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår
BNP	0,1	-8,0	-2,1	-1,6	-2,9	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
Hushållens konsumtion (inkl HIO)	-0,6	-9,2	-4,4	-4,4	-4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Offentlig konsumtion	-1,3	-2,0	-1,2	-0,6	-1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fast bruttoinvestering	0,5	-1,5	1,1	-1,2	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lagerinvestering*	-1,5	-0,6	0,3	-0,7	-0,7	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
Export	2,6	-17,0	-7,5	3,8	-4,6	-0,1	0,1	-0,1	0,2	0,0
'-varor	4,7	-13,9	-1,7	5,8	-1,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
'tjänster	-2,7	-24,2	-20,1	-1,0	-12,3	-0,2	0,5	0,0	1,0	0,3
Import	-1,8	-14,0	-6,9	0,4	-5,6	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
'-varor	-2,6	-13,0	-2,8	2,7	-3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
'tjänster	-0,2	-16,1	-15,1	-4,6	-9,1	-0,1	0,0	0,1	-0,1	-0,1

*Lagerinvesteringar redovisas som bidrag till BNP-utvecklingen

Revideringarna för produktionssidan avser till stor del en rättning av förädlingsvärdet för jordbruk, skog och fiske. Över lag är revideringarna som utgår från reviderade statistikkällor små. Produktionssidan påverkades något av ett nytt avstämningsläge där hälften av förändringen av restposten sedan föregående publicering har fördelats över näringslivets branscher.

BNP från produktionssidan

Publicerad volymutveckling kvartalen 2020 jämfört med motsvarande kvartal föregående år samt revideringar i volymutveckling jämfört med föregående publicering, kalenderkorrigerade värden (för helåret utveckling i faktiska tal)

	Volymutveckling kalenderkorrigerad, procent					Revidering (nuvarande - föregående), procentenheter				
	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår
BNP	0,1	-8,4	-2,1	-2,0	-3,2	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,0
Därav										
Varuproducenter	0,4	-12,5	-0,8	-0,7	-3,5	-0,1	-0,1	0,5	-0,1	0,0
Tjänsteproducenter	0,3	-8,8	-2,3	-2,7	-3,5	0,1	0,0	-0,3	0,2	0,0
Offentliga myndigheter	-2,1	-5,4	-2,4	-3,6	-3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FV HIO	0,1	-7,6	-3,4	-2,8	-3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Produktskatter	1,8	-3,4	-2,8	0,7	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Produktsubventioner	-4,4	-7,5	-8,2	-8,2	-7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Revideringar av första, andra och tredje kvartalet 2021

I de fall det funnits uppdaterat statistikunderlag för årets tre första kvartal så har det tagits in till denna publicering.

Tabellen nedan innehåller respektive komponents bidrag till försörjningsbalansen, vid denna samt föregående publicering.

BNP-bidrag första, andra, tredje och fjärde kvartalet 2021 vid publiceringarna i maj, augusti, november och februari i faktiska tal

	Publicerings tillfälle	Hushållens konsumtion*	Offentlig konsumtion	Fasta brutto-investeringar	Lager**	Export netto	BNP
Kv 1	maj-21	-0,5	-0,1	-0,2	0,3	0,0	-0,5
Kv 1	aug-21	-0,3	0,0	-0,3	0,2	-0,2	-0,7
Kv 1	nov-21	-0,5	0,3	-0,3	0,2	-0,2	-0,4
Kv 1	feb-22	-0,5	0,2	0,2	0,2	-0,3	-0,4
Kv 2	aug-21	4,1	1,4	2,6	0,2	1,9	10,2
Kv 2	nov-21	3,9	1,7	2,8	-0,6	2,2	10,0
Kv 2	feb-22	4,0	1,5	2,9	-0,6	2,0	9,8
Kv 3	nov-21	3,1	0,8	2,0	0,4	-1,5	4,7
Kv 3	feb-22	3,2	0,7	1,6	0,5	-1,8	4,2
Kv 4	feb-22	3,5	0,6	1,5	1,6	-1,5	5,7

* hushållen inkl HIO

** lagerinvesteringarnas bidrag till BNP-utvecklingen

Gällande försörjningsbalansen har hushållens konsumtion reviderats som en följd av bland annat uppdaterad omsättningsstatistik men nya underlag har inkommit inom flera hushållsändamål såsom ny livsmedelsmoms. Inom lagerstatistiken har bland annat varulager reviderats något för andra och tredje kvartalet.

Konsumtionen inom offentliga myndigheter påverkades av revideringen av arbetade timmar årets första tre kvartal. Volymutvecklingen av löner och sociala avgifter inom offentliga

myndigheter skattas med utvecklingen av arbetade timmar. Då denna sänktes har löner och sociala avgifter och därmed också produktion och konsumtionsutgifter sänkts för alla delsektorer inom de offentliga myndigheterna. Kommunerna har reviderats till följd av nya uppgifter från kvartalsenkäten. Det är främst förbrukning samt sociala naturaförmåner som nedreviderats till följd av nya uppgifter från kvartalsenkäten.

Fasta bruttoinvesteringar har framförallt reviderats som en följd av nya uppgifter i Investeringsenkäten som drog upp både maskininvesteringar samt övriga byggnader och anläggningar första kvartalet medan båda investeringstyperna reviderades ned andra och tredje kvartalet. Kommunala investeringar har nedreviderats till följd av en justering av kvartalsmönstret 2020. Inom lagerstatistiken har bland annat varulager reviderats något för andra och tredje kvartalet.

Utrikeshandeln har reviderats efter att uppdaterade underlag från undersökningarna *utrikeshandel med tjänster* respektive *utrikeshandel med varor* har inkommit.

I tabellen nedan redovisas dels volymutveckling för försörjningsbalansens komponenter vid denna publicering samt skillnaden i procentenheter jämfört med föregående publicering.

Publicerad volymutveckling kvartalen 2021 jämfört med motsvarande kvartal föregående år samt revideringar i volymutveckling jämfört med föregående publicering

	Volymutveckling, procent			Revidering, procentenheter		
	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 1	Kv 2	Kv 3
BNP	-0,4	9,8	4,2	0,0	-0,2	-0,5
Hushållens konsumtion (inkl HIO)	-1,2	9,1	7,0	-0,1	0,2	0,3
Offentlig konsumtion	0,6	5,6	2,8	-0,6	-0,7	-0,3
Fast bruttoinvestering	0,7	11,5	6,4	1,8	0,5	-1,7
Lagerinvestering*	0,2	-0,6	0,5	0,0	0,0	0,2
Export	0,3	21,0	5,8	0,0	-0,6	-0,3
'-varor	2,3	24,3	3,3	0,1	0,0	-0,2
'-tjänster	-5,1	12,6	12,2	-0,7	-2,0	-0,8
Import	1,1	17,5	10,8	0,1	0,1	0,4
'-varor	6,4	20,9	7,6	-0,1	0,1	0,2
'-tjänster	-9,7	10,4	17,8	0,7	0,4	0,6

* Lagerinvesteringar redovisas som bidrag till BNP-utvecklingen

Produktionssidan har reviderats till följd av reviderade underlag för produktionsvärdeindex, vilket påverkar merparten av branscherna, både på varu- och tjänstesidan. Byggbranschens

produktion som skattas med moms som källa har reviderats upp något efter att uppdaterade momsuppgifter blivit tillgängliga. En ny årsprognos för moms från ESV har lett till revideringar av produktskatterna, där momsen utgör cirka 80 % av produktskatterna. Det har även skett mindre revideringar av elskatter.

Offentlig produktion skattas på ungefär samma sätt som offentliga konsumtionsutgifter och har reviderats ned, främst på grund av sänkta arbetade timmar och lägre moms.

Storleken på revideringarna syns i tabellen nedan.

BNP från produktionssidan

Publicerad volymutveckling kvartalen 2021 jämfört med motsvarande kvartal föregående år samt revideringar i volymutveckling jämfört med föregående publicering, kalenderkorrigerade värden

	Volymutveckling, procent			Revidering, procentenheter		
	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 1	Kv 2	Kv 3
BNP	0,1	9,3	4,2	0,1	-0,2	-0,5
Därav						
Varuproducenter	0,8	14,2	2,1	0,2	0,0	-0,5
Tjänsteproducenter	-0,4	9,5	5,7	0,2	-0,2	-0,7
Offentliga myndigheter	0,7	5,1	2,7	-0,3	-0,1	0,3
FV HIO	-3,1	5,7	3,5	0,0	0,0	0,0
Produktskatter	-1,3	6,1	4,5	-0,8	-1,5	-0,6
Produktsubventioner	-11,5	-1,7	3,5	-13,7	-13,8	-8,2

Arbetskostnader reviderade åren 2017-2021

Arbetskostnader har reviderats för perioden 2017-2021. Revideringarna gäller huvudsakligen kvartalsfördelningen. För perioden 2017-2020 är revideringarna mellan 0,1 och 0,2 procentenheter. Kvartal 1-3 2021 är uppreviderade med 0,4 procentenheter.

Revideringar av sektorräkenskaperna

Vid denna publicering har sektor utlandet reviderats från första kvartalet 2019 till och med tredje kvartalet 2021. Följaktligen har motsektorrevideringar gjorts baserat på det nya underlaget för utlandssektorn.

Övriga sektorer har reviderats från första kvartalet 2020 till och med fjärde kvartalet 2021.

Revidering av de offentliga finanserna

De tre första kvartalen 2021 reviderades tillsammans upp med 4,8 mdkr. Främst till följd av revideringar av skatter, konsumtion, investeringar samt transfereringar till och från EU. År 2020 reviderades samtidigt ner med 4,7 mdkr där skatterna reviderats som ett resultat av

Taxeringsutfallet. Underskottet för 2020 summerade till cirka 133 mdkr. Utöver det har en mindre justering skett vad gäller 2019 där transfereringar till och från staten påverkat finansiellt sparande upp med 2,0 mdkr till att visa ett överskott på 30 mdkr för offentlig förvaltning.

Tidsserie BNP-revideringar

I tabellen nedan redovisas BNP-utvecklingen för de olika kvartalen vid respektive beräkningstillfälle.

Publicerad faktisk volymutveckling för BNP vid olika beräkningstillfällen

År	Beräknings- tidpunkt	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4	
2019	2019 maj	2,1				
	2019 juli	2,1	0,9			
	2019 sep	1,7	0,6			
	2019 nov	1,4	0,5	2,0		
	2020 feb	1,4	0,5	2,3	0,8	
	2020 maj	1,8	0,6	2,1	0,5	
	2020 aug	1,8	0,6	2,1	0,7	
	2020 nov	1,8	0,5	2,3	0,8	
	2021 feb	2,0	0,7	2,2	0,7	
	2021 maj	2,4	1,3	3,0	1,4	
2020	2020 maj	0,4				
	2020 aug	0,7	-7,3			
	2020 nov	0,6	-7,1	-2,5		
	2021 feb	0,3	-7,3	-2,4	-1,7	
	2021 maj	0,2	-7,7	-1,9	-1,5	
	2021 aug	0,2	-7,6	-2,0	-1,5	
	2021 nov	0,1	-8,0	-2,0	-1,6	
	2022 feb	0,1	-8,0	-2,1	-1,6	
	2021	2021 maj	-0,5			
		2021 aug	-0,7	10,2		
2021 nov		-0,4	10,0	4,7		
2022 feb		-0,4	9,8	4,2	5,7	

Nationalräkenskapernas hantering av AKU:s tidsseriebrott

Arbetskraftsundersökningarna (AKU) är en av de viktigaste källorna till Nationalräkenskapernas skattningar av antal sysselsatta och antal arbetade timmar i ekonomin. I januari 2021 anpassades AKU till EU:s nya förordning (2019/1700) för den sociala statistiken. Samtidigt gjordes förändringar i skattningsmetoderna i AKU. Sammantaget har detta orsakat tidsseriebrott i AKU.

SCB insåg tidigt att förändringarna skulle leda till ett tidsseriebrott i variabeln antal sysselsatta. Med hjälp av uppskattningar från AKU av brottets storlek har Nationalräkenskaperna under det senaste året försökt att överbrygga detta tidsseriebrott vilket gjort att konsistenta Nationalräkenskapsserier publicerats hela tiden. På sistone har SCB kommit fram till att det även finns ett tidsseriebrott i antal arbetade timmar i AKU. I denna publicering av Nationalräkenskaperna har justeringar gjorts för att även överbrygga tidsseriebrottet i antal arbetade timmar.

Den 24 februari publicerade AKU nya tidsserier för de viktigaste aggregaten där tidsseriebrottet eliminerats, s.k. länkade serier. Utvecklingen för den länkade serien över antal arbetade timmar har använts i Nationalräkenskaperna för att skatta utvecklingen av Nationalräkenskapernas timmar under kvartalen 2021.

Resultatet av detta förfarande har lett till att Nationalräkenskapernas serier över antal arbetade timmar och antal sysselsatta skiljer sig i nivå från AKU:s motsvarande länkade serier. En viss nivåskillnad finns normalt mellan de två statistikgrenarna pga. definitionsskillnader, men nu finns en omotiverad skillnad. Utvecklingen i de statistikgrenarna stämmer dock ganska väl överens.

Till publiceringen i maj planerar Nationalräkenskaperna att revidera serierna över antal arbetade timmar och antal sysselsatta så att de även i nivå stämmer bättre ihop med AKU:s serier. Denna revidering kommer att omfatta hela tidsserierna.